

Limiti Covicevog plana

Author: [Shkëlzen Maliqi](#)

Albanci kazu da je Covicev plan za Kosovo nedosledan i tesko ostvarljiv.

Plan potpredsednika srpske vlade Nebojse Covica o stvaranju srpskog i albanskog entiteta na Kosovu, nije prihvatljiv za Albance. On je na momente nedosledan, povremeno zacinjnim predrasudama, i u praksi tesko ostvaljiv.

Ali, mora se ipak priznati - iz Covicevog pristupa kosovskoj krizi vidi se da se radja nova politicka filozofija u Beogradu. Covic, na primer, u govoru koji je odrzao pred generalima Vojske Jugoslavije, 28. juna, poziva na sustinsku promenu srpske politike prema Albancima i susedima. I to budi nadu.

Covic ima viziju dobrosusedstva, koja se bazira na jednoj struji srpske liberalne politike sa pocetka 20 veka, koja je zagovarala respektovanje realnosti i balansiranje istorijskih i vitalnih nacionalnih i teritorijalnih interesa Albanaca i Srba.

Ta vizija, doduse, kao ni ona socijaldemokratska, jos tolerantija, nije uspela u proslom veku da prevagne u Srbiji. Od balkanskih ratova (1912-1913.) Srbija je stalno vodila antialbansku i asimilacionu politiku, koja je kulminirala sa Milosevicevim genocidnim projektom.

To je iskopalo duboki jaz nepoverenja izmedju Albanaca i Srba, a prenelo se na animozitet izmedju Albanaca i sire slovenske populacije, kao sto sada vidimo u Makedoniji. Koreni danasnjih kriza na Kosovu i u Makedoniji, nalaze se u srpskoj nacionalistickoj politici. Makedonska politika izgradjena je na srpskom modelu, takodje je ignorisala realnost albanskog pitanja.

Covic sada predlaze raskid sa tom losom tradicijom i novi pocetak u ozdravljenju albansko-srpskih odnosa. Ali mehanizam koji on predlaze ima svoje manjkavosti i neprihvatljiv je Albancima.

Covic realisticki procenjuje da su sanse Srbije da povrati kontrolu nad Kosovom nakon intervencije NATO i uspostavljanja UN administracije, prakticno, veoma ogranicene. On vidi samo jedan uski prolaz za Srbiju u povratku delimicne kontrole nad jednim delom Kosova.

On misli da se jugoslovenska vojska i policija mogu vratiti na severni deo Kosova, podeljeni grad Mitrovicu i dve opstine sa srpskim vecinskim stanovnistvom. Zbog toga predlaze podelu Kosova na dva entiteta, prema bosanskom modelu, ili kantonizaciju, pri cemu bi i neke druge manje srpske enklave u unutrasnjosti Kosova, bile stavljene pod zastitu srpskih snaga bezbednosti.

Ali, s tacke gledista kosovskih Albanaca, predlog o povratku Srbije na "mala vrata" je neprihvatljiv. Ovo resenje vodilo bi ne samo ka podeli Kosova na dva dela, vec i ka trajnoj vezanosti Kosova za Srbiju. To bi dalje znacilo stalno mesanje Srbije u unutrasnje odnose na Kosovu i, samim tim, produzetak tenzija.

To sto Covic tvrdi da bi Kosovo imalo svoju teritorijalnu celinu, bila bi samo fikcija, jer bi entiteti zapravo doveli do stvaranja paralelnih institucija, kao sto se to desava i u Bosni posle Dejtona.

Druga, ali dalekosezna posledica Covicevog predloga odrazila bi se i na samu Srbiju. Predlog da se interesi Srba na Kosovu zastite time sto bi se stvorili odvojeni entiteti, osnazilo bi aspiracije Albanaca u juznoj Srbiji,

kao i Muslimana iz Sandzaka i Madjara iz severne Vojvodine. Zasto da i oni ne dobiju svoje politicko-teritorijalne entitete ili kantone?

Kada je Covic resavao krizu u Presevskoj dolini, nije pristajao da razgovara o kantonizaciji ili autonomiji ovog regiona, u kojem zivi gotovo isti broj Albanaca, koliko ima Srba u enklavi na severu Kosova.

Iako je Covic pred generalima VJ tvrdio da Srbija treba da vodi otvorenu i iskrenu politiku prema Albancima, njegovi konkretni predlozi pokazuju da on u osnovi nije dosledan.

Demokratska Srbija, koja bi priznala interese i volju Albanaca da izgrade jedinstveno i demokratsko Kosovo, predstavljala bi bolju zastitu za kosovske Srbe koji bi pristali da zive sa Albancima u istoj zajednici.

Osim toga, cija bi to onda vojska i policija trebalo da stite Albance u Presevskoj dolini?

Covicev liberalni i pragmaticki predlog zasniva se na predrasudi da Srbija moze da postane demokratska i da ima odgovornu vojsku i policiju, a da Kosovo ne moze da postane demokratsko i da ima odgovornu vojsku i policiju.

Ne mirise li to na tradicionalni drzavni srpski rasizam u odnosu na Albance?

Neki od generala, koji su Covica pozvali da im govori o novoj politickoj filozofiji u Srbiji, bili su aktivni pomagaci Miloseviceve politike i pod sumnjom su da su ucestvovali u pripremi i izvodjenju ratnih zlocina.

Otkopavanje masovnih grobnica u Srbiji, neke od njih u vojnim kompleksima, kao sto je aerodrom Batajnica, daju mnogo vise razloga za nepoverenje Albanaca prema srpskoj vojsci i policiji, koju Covic zeli da vrati na Kosovo.

Mozda Albanci imaju vise razloga za nepoverenje, nego sto bi Srbi, koji nisu cinili zlocine i zele da zive na Kosovu, imali razloga da se boje od vojske i policije u demokratskom Kosovu, sto je danas samo projekcija, ne i realnost.

Albanski revansizam prema Srbima i za vreme ustanka i nakon intervencije NATO, pothranjivan je cinjenicom da zlocini srpskih snaga na Kosovu nisu ni priznati, a ni osudjeni od srpske javnosti i srpske politike.

Izrucivanje Milosevica Haskom tribunalu predstavlja zaokret u srpskoj politici. Ali, da bi se ostvarila Coviceva preporuka generalima da razmisljaju o nuznosti istorijskog pomirenja izmedju Albanaca i Srba, potrebno je da Srbija izruci sudovima i neposredne izvrsioce zlocina, ne samo nalogodavca.

Za istorijsko pomirenje Srbija treba da obzani punu istinu o proslosti radi zadovoljenja pravde za kojom vape zrtve.

Shkelzen Maliqi je publicista i sef dopisnistva Radio Slobodna Evropa u Pristini.

Location: [Macedonia](#)
[Serbia](#)

Kosovo
Bosnia and
Herzegovina

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/limiti-covicevog-plana>